

КОНКУРС

Ментори менторима - Примери добрих решења за праксу 2025.

Подаци о учеснику

Име и презиме	Бранка Ђуровић
Занимање	учитељица
Установа у којој радите	Основна школа „Савремена“, Нови Београд
Године радног искуства	26-30

Подаци о раду

ОБЛАСТ НА КОЈУ СЕ ОДНОСИ ПРИМЕР ДОБРОГ РЕШЕЊА ЗА ПРИПРАВНИЧКО- МЕНТОРСКУ ПРАКСУ	Реализација образовно-васпитног процеса
--	---

1. НАВЕДИТЕ КОНКРЕТАН ПРОБЛЕМ КОЈИ РЕШАВАТЕ

Проблем у реализацији образовно-васпитног процеса: ауторитет наставника почетника; комуникација са ученицима и управљање одељењем/дисциплином.

Учитељ приправник у првом разреду имао је потешкоће у одржавању дисциплине и успостављању ауторитета. Упркос добро припремљеним наставним садржајима, ученици су били немирни, гласно су причали, устајали са места, а учитељ је често реаговао импулсивно, повишеним тоном. Проблем се продубљивао јер није постојала структура, правила, рутина, нити свест код приправника о важности поверења и доследности у комуникацији са млађим ученицима. Због тога је било потребно кроз менторску подршку развити код приправника вештине ненасилног управљања одељењем и грађења личног ауторитета.

2. ЦИЉ

Оснажити приправника за ефикасно управљање одељењем кроз развој вештина комуникације, неговање ауторитета заснованог на доследности и поштовању, примена превентивних стратегија у одржавању дисциплине и неговање подстицајног и безбедног окружења за учење.

Аутор рада је сагласан да се овај рад са свим информацијама наведеним у њему јавно објави у Бази радова конкурса. Аутор потврђује да је рад ауторско дело наведеног аутора (у складу са прописима који регулишу ову област). Одговорност за тачност и исправност садржаја и информација наведених у овом раду, граматичку и правописну коректност рада, сноси искључиво аутор рада.

3. ПРОЦЕС РЕШАВАЊА ПРОБЛЕМА

1. Активност Увођење јутарњег круга

Ментор је предложио увођење структуре дана кроз јутарњи круг као начин за јачање емоционалне стабилности ученика и развијање осећаја припадности. Објаснио је приправнику сврху јутарњег ритуала и показао му конкретан модел: поздрав сваком ученику, изражавање тренутног расположења (нпр. бојом, смајлијем или речју), кратко дељење утисака или одговарање на једно питање отвореног типа (нпр. „Шта те данас радује?“ или „Шта бисте променили у учионици?“).

Приправник је доследно примењивао ову праксу свако јутро, прилагођавајући је узрасту и потребама ученика. Са временом, ученици су постали слободнији у изражавању емоција, развијали емпатију и вештину активног слушања. Након неколико недеља, уочен је напредак у међусобној комуникацији, повећана концентрација током наставе и мањи број дисциплинских проблема. Јутарњи круг је постао важан део дана који доприноси позитивној клими у одељењу и бољем управљању понашањем.

2. Активност Заједничко доношење правила одељења

Ментор је нагласио значај заједничког креирања правила као начина да се ученици активније укључе у обликовање позитивне атмосфере у одељењу и преузму одговорност за своје понашање. Уместо да се правила намећу, предложено је да се она договоре кроз дијалог и сарадњу.

Приправник је организовао групни рад у којем су ученици, у мањим тимовима, разматрали која понашања желе да виде у учионици – шта доприноси раду, пријатној атмосфери и међусобном уважавању. Потом је уследила заједничка дискусија, а предложене ставке су записиване на табли. Од свих предлога, ученици су гласали и усвојили заједничка правила понашања, која су симболично названа „Кодекс одељења“.

Приправник је научио да се кроз овакав процес гради осећај припадности, а усвојена правила добијају већу тежину јер потичу од самих ученика. Правила су визуелно представљена и постављена на видљиво место у учионици, а ученици су их својеручно потписали, што је додатно оснажило њихову посвећеност поштовању заједничких договора.

3. Активност Примена визуелних симбола и сигнала

На сугестију ментора, приправник је увео систем визуелних симбола као алат за управљање разредом, посебно у ситуацијама које захтевају брзу промену активности, контролу нивоа буке и подсећање на тишину. Ментор је објаснио да визуелни подсетници могу бити ефикаснији и ненаметљивији од вербалних упозорења.

Приправник је осмислио и израдио сет симбола – картончиће различитих боја и облика који су означавали:

зелено – „слободно разговарајте тихо“

жуто – „радите у тишини“

црвено – „потпуна тишина“

плаво – „припрема за промену активности“

симбол звезде – „похвала за сарадњу и мирно понашање“

Аутор рада је сагласан да се овај рад са свим информацијама наведеним у њему јавно објави у Бази радова конкурса.

Аутор потврђује да је рад ауторско дело наведеног аутора (у складу са прописима који регулишу ову област).

Одговорност за тачност и исправност садржаја и информација наведених у овом раду, граматичку и правописну коректност рада, сноси искључиво аутор рада.

Симболи су постављени на видно место у учионици, а приправник их је користио доследно, без додатног објашњавања. Ученици су се временом навикли на значење симбола, па су почињали да прате сигнале без потребе за гласним опоменама.

Оваква примена визуелне подршке допринела је бољој регулацији понашања, већој аутономији ученика и смањењу конфликта током прелаза из једне активности у другу. Приправник је уочио да ученици брже и мирније реагују када постоји јасан и доследан визуелни систем који их усмерава.

4. Активност Читање прича и рад на емоционалној писмености

Ментор је предложио тематске приче и моделе за разговор о осећањима.

Вођен препоруком ментора, приправник је реализовао читање одабраних прича које се баве емоцијама, међуљудским односима, решавањем конфликта и препознавањем различитих унутрашњих стања. Приправник је, након читања, водио разговор са ученицима о доживљајима ликова, узрочно-последичним везама између осећања и понашања, као и о начинима на које су ликови могли другачије реаговати.

Теме су биле прилагођене узрасту и актуелним дешавањима у одељењу – нпр. љубомора, страх, туга, самопоуздање, прихватање различитости. Ученици су имали прилику да кроз дискусију, цртање, драматизацију или израду емоционалних табли изразе сопствена осећања и да се повежу са причом.

Приправник је научио како се уз подршку књижевности и систематско вођење разговора могу развити емпатија, саморегулација и способност изражавања емоција код деце. Уочио је да су ученици постајали отворенији у комуникацији, боље разумевали своје поступке и поступке других, као и да су се конфликтне ситуације чешће решавале мирним путем.

Ова активност постала је основа за неговање добрих односа у одељењу и превенцију непримереног понашања.

5. Активност Увођење „Кутије похвала“

У жељи да подстакне позитивну комуникацију међу ученицима и развије културу уважавања и охрабривања, приправник је, уз подршку ментора, увео у одељење „Кутију похвала“. Ментор је предложио ову праксу као средство за изградњу позитивне социоемоционалне климе у одељењу, а приправник је самостално реализовао активност.

На почетку је ученицима објашњена сврха и правила: свако може, у било ком тренутку у току недеље, написати кратку поруку похвале или захвалности другом ученику и убацили је у кутију. Поруке су могле бити анонимне или потписане, а охрабривани су конкретни примери доброг понашања (нпр. „Хвала ти што си ми помогао око домаћег“, „Било ми је лепо кад си ме позвао у игру“).

На крају сваке недеље, одређено време било је посвећено читању порука из кутије. Приправник је бринуо да атмосфера током читања буде подржавајућа и сигурна, а свака порука је коментарисана у позитивном духу.

Ученици су временом почели да све више уочавају и вреднују лепа понашања код другара. Код многих је дошло до повећања самопоуздања, а у одељењу се осетио пораст међусобног поштовања и емпатије. Приправник је увидео да овакве активности имају директан утицај на смањење негативних облика комуникације и јачање осећаја припадности.

Аутор рада је сагласан да се овај рад са свим информацијама наведеним у њему јавно објави у Бази радова конкурса.

Аутор потврђује да је рад ауторско дело наведеног аутора (у складу са прописима који регулишу ову област).

Одговорност за тачност и исправност садржаја и информација наведених у овом раду, граматичку и правописну коректност рада, сноси искључиво аутор рада.

6. Активност Групни рад са расподелом улога

На предлог ментора, приправник је увео структуриран групни рад у коме сваки ученик има јасно дефинисану улогу. Циљ ове активности био је развијање сарадничког учења, међусобног поштовања, осећаја одговорности и веће ангажованости сваког ученика у наставном процесу.

Приправник је припремио наставне садржаје погодне за рад у малим групама и унапред дефинисао могуће улоге (нпр. водитељ групе, записничар, известилац, чувар времена, материјал мајстор). На почетку сваке активности, улоге су биле додељене насумично, а касније су се ученици и сами договарали око расподеле.

Свака група је имала јасан задатак и временски рок, а ученици су знали да је потребно да свако допринесе успеху тима. Приправник је обилазио групе, давао подршку и бележио запажања о комуникацији и ангажовању појединаца. Након рада, реализована је кратка рефлексija о томе шта је било успешно, шта би могло боље и како су се осећали у својим улогама.

Ученици су временом развили већу одговорност за заједнички рад, боље комуникационе вештине и поштовање различитих мишљења. Приправник је научио како се кроз јасну структуру и подстицајну климу може успешно управљати групном динамиком и превентивно деловати на настанак конфликта.

7. Активност Игра улога „Ја сам учитељ“

На предлог ментора, приправник је реализовао активност игре улога у којој ученици преузимају улогу учитеља. Циљ активности био је развијање осећаја одговорности, увиђање значаја правила, уважавање улоге наставника, као и развој говорних и презентационих вештина.

Приправник је у договору са ученицима организовао час у коме је сваки ученик добио прилику да у кратком временском интервалу „буде учитељ“. Њихова улога укључивала је да поздраве одељење, припреме једноставан задатак, поставе питања, воде кратку дискусију или оцењују одговоре. Неки ученици су припремали и пано или цртеж као наставно средство.

Током активности, остали ученици су имали задатак да поштују „учитеља“, слушају упутства и понашају се као ђаци на часу. Након завршетка, организована је заједничка рефлексija – шта је било тешко, шта је било забавно, како се осећати у улози одговорног.

Ова активност омогућила је ученицима да сагледају школску свакодневицу из другог угла, да увиде важност доброг планирања, поштовања правила и фер односа према свима. Приправник је научио да кроз овакве облике активности може да подстиче ученике на емпатију, самопоуздање и активно учешће у настави.

8. Активност Индивидуални разговори „Договор са учитељем“

Уз подршку ментора, приправник је увео праксу редовних индивидуалних разговора са ученицима у циљу решавања дисциплинских изазова, неговања отворене комуникације и развијања саморефлексије код деце. Активност се одвијала у ненаметљивом тону, током пауза или након часа, у атмосфери узајамног поштовања.

Аутор рада је сагласан да се овај рад са свим информацијама наведеним у њему јавно објави у Бази радова конкурса.

Аутор потврђује да је рад ауторско дело наведеног аутора (у складу са прописима који регулишу ову област).

Одговорност за тачност и исправност садржаја и информација наведених у овом раду, граматичку и правописну коректност рада, сноси искључиво аутор рада.

Када би уочио непримерено понашање, приправник не би реаговао искључиво казненом мером, већ би позвао ученика на разговор. Током разговора, користио је технику активног слушања, охрабривао ученика да опише своје поступке и осећања, постављао питања као: „Шта мислиш, зашто је то што си урадио засметало другима?“ или „Шта можемо да урадимо другачије следећи пут?“

Након анализе понашања, ученик би са учитељем договарао конкретне кораке за поправљање ситуације (извињење, промену реакције, конкретан задатак у корист заједнице), што је доприносило унутрашњој мотивацији и прихватању одговорности.

Приправник је схватио колико је важна доследна, али ненасилна комуникација у изградњи ауторитета. Ученици су овакве разговоре прихватили као прилику да буду саслушани и схваћени, а не као критику. Ова пракса је временом довела до смањења дисциплинских проблема и повећања међусобног поверења у одељењу.